

УДК 338.488.2:640.4:355.4(470+571+477)

Ігор Пандяк

*канд. геогр. наук, доцент,
завідувач кафедри готельно-ресторанної справи
та харчових технологій,
Львівський національний університет
імені Івана Франка*

ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ 2022 Р. НА РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Вступ. Повномасштабна війна, що триває вже понад шість місяців, має руйнівний вплив на економіку, особливо на складники, що залежать від потоку туристів. Суттєво зменшилася загальна пропозиція готелів, частина з них зруйнована або переорієнтована на внутрішній туризм, інші послуги, тисячі фахівців у сфері гостинності вимушено залишили робочі місця, мігрували або були звільнені.

Мета дослідження – виявити вплив російсько-української війни 2022 р. на готельне господарство України.

У повномасштабній війні Росії проти України Україна втратила 133,5 млрд. дол. від пошкоджень і руйнувань житлових і нежитлових будівель, іншої інфраструктури (станом на 22 серпня 2022 р.) [1].

На сьогодні чіткої інформації про втрати готельного сектора немає. Згідно з даними Української готельно-курортної асоціації (UHRA) та Київської школи економіки (KSE), щонайменше 10 готелів пошкоджено або зруйновано в Миколаївській, Чернігівській, Київській, Херсонській, Одеській областях та місті Маріуполі. Підтверджено руйнування готелю «Reikartz Hotel Mariupol» у Маріуполі та глемпінгу «Mandra Shato Trubetskoho» біля Нової Каховки [2].

Окрім того, суттєво зменшилася пропозиція готелів унаслідок припинення діяльності через небезпеку безпосередньо або в наближених зонах до бойових дій, відсутність попиту або неможливість функціонування закладів із технічних причин. Лише поодинокі готелі в сезон, влітку, відновили роботу. Попри таку тенденцію, в Україні

продовжують працювати лише 20% готелів на окупованих (окрім Криму), з бойовими діями на територіях. Найкраща ситуація в західних регіонах України, найбезпечніших у країні, де продовжують працювати всі готелі. Таким чином, ситуація на ринку прямо пропорційна рівню відносної безпеки та віддаленості регіону від лінії фронту на сході та півдні країни.

Готельний ринок західних регіонів України у березні–квітні 2022 р. показав найкращу динаміку, з короткочасною, але рекордно високим – 100%, завантаженням. Це зумовлено міграцією людей переважно зі східних, південних і центральних регіонів, які шукали безпечніших місць. Частина гостей, які їхали транзитом в інші країни, інша частина – були внутрішньо переміщеними особами, які обрали місцем тимчасового проживання захід України.

Наприклад, готель «Банкготель», готелі оператора «Прем'єр» у Львові, клубний готель «Яремче» в Івано-Франківській області з кінця лютого по квітень, були завантажені на 100%. Для порівняння, згідно з даними готельного барометра Hotel Matrix, у березні середня завантаженість по Україні була 44%, у квітні – 38%, у травні – 33%. Окрім переміщених осіб, у готелях розміщались іноземні журналісти, представники міжнародних дипломатичних місій, посольств, волонтерських організацій і корпоративні клієнти, які перевезли своїх співробітників у безпечніші регіони в перші місяці війни.

Приймаючи переміщених осіб, власникам готелів довелося стикнутись із проблемою переїзду їхнього персоналу в безпечніші місця або еміграцією. Крім того, багато співробітників вирішили захищати країну і приєдналися до сил оборони. Серед основних труднощів цього періоду менеджмент готелів виокремлює проблеми збереження персоналу та забезпечення їх роботою, забезпечення безпеки співробітників та гостей. У готелях із придатними для укриття приміщеннями обладнано у сховок для персоналу та клієнтів, деякі готелі, як «Прем'єр Палац» у Києві, надають укриття під час повітряних ударів жителям навколишніх будинків.

Також у деяких закладах збільшили штат охорони та ввели додаткову перевірку особистих даних клієнтів. Це нова реальність, і, пристосовуючись до неї, власники готелів також повинні адаптувати розпорядок роботи до комендантської години. Переважно

це скорочення часу роботи деяких об'єктів, збільшення навантажень у денні зміни та зміна графіків працівників.

Крім того, український готельний ринок став великою частиною волонтерського руху в країні. У готелях розміщувалися люди, які змушені були залишити свої домівки або, на жаль, втратили домівку. Вони готували їжу, співпрацювали з волонтерськими організаціями, благодійними фондами та лікарнями, збирали кошти, купували необхідне гуманітарне чи військове обладнання.

Наприклад, «Банкготель» надавав волонтерську та гуманітарну допомогу тимчасово переміщеним особам, готуючи та доставляючи їжу до гуманітарних центрів Львова. Співробітники мережі «Ribas Hotels» організували штаб допомоги армії та територіальній обороні, збирали кошти на боєприпаси, продукти та інші необхідні продукти. Клубний готель «Яремче» розмістив тимчасово переселених осіб, забезпечив продуктами харчування та предметами першої необхідності для побуту. «Прем'єр-готель Палаццо» (Полтава) надав харківським біженцям безкоштовне проживання та харчування, а «Прем'єр-готель «Дністер» (Львів) виділив частину номерного фонду для безкоштовного проживання біженців і перетворив один із конференц-залів на безкоштовний хостел. Окрім того, деякі готельні компанії співпрацювали зі своїми партнерами за кордоном, надаючи безкоштовне розміщення в готелях біженцям або найманим українцям.

Для підтримки готелів та військових у зонах бойових дій Українська готельно-курортна асоціація запустила міжнародну акцію «Відвідайте Україну в майбутньому». Зміст цієї акції в тому, що іноземці, які бажають підтримати армію України, можуть зробити «донатове бронювання» номерів в українських готелях на будь-яку дату 2022 р. та відвідати Україну після закінчення війни.

Починаючи з першого дня ініціативи, «пожертвуване бронювання» надійшло в десятки суб'єктів гостинності. Сума пожертви залежить від кількості ночей, які можна оплатити кредитною картою і починається від 40–50 євро за ніч незалежно від сезону бронювання.

На початку війни, орендний сервіс Airbnb отримав замовлення на майже 2 млн. дол. в Україні від людей, які не розміщуються в заброньованих номерах, а хочуть надати фінансову підтримку українцям, які постраждали від війни. Станом на 2–3 березня в Україні було

заброньовано близько 61 тис. ночей. Майже три чверті замовників були з США, Великобританії та Канади [3].

Зараз ситуація на готельному ринку знову змінюється. Внутрішньо переміщені особи, які становили близько 70% гостей у перші місяці війни, повернулися додому або виїхали за кордон. Таким чином, навіть готельна нерухомість на заході країни стикається з падінням заповнюваності. У червні завантаження у Львові становило від 30 до 40%, в Івано-Франківській області – 50%, Закарпатській – 40%, у Києві та Одесі – від 10 до 25%. Також зменшився термін перебування до 2–4 днів порівняно з 1–1,5 місяцями раніше. До кінці року завантаження готелів загалом буде низьким. Лише Закарпатська область може мати дещо вищі показники порівняно з іншими регіонами країни, зважаючи на близькість до європейського кордону та період відпусток.

Більшість проєктів і планів розвитку готелів призупинено. Але слід згадати, що в час воєнного стану було відкрито три нові об'єкти: «Ribas Rooms» у Білій Церкві, «Emily Resort» біля Львова, «Best Western Plus Market Square» у Львові, які були на завершальній стадії розроблення.

Крім того, під час війни компанія «Ribas Hotels» підписала три контракти на проєктування та будівництво нових готелів. Зараз у портфоліо компанії близько 20 проєктів, половина з яких розміщена на заході і не зупинена. «Vertex Hotel Group», незважаючи на те, що війна вплинула на ринковий попит, планує завершити ребрендинг одеської готелю «Лондонська», яка приєднається до бренду «Best Western Collection» і найближчим часом відновить роботу.

Попри непередбачуваність ситуації в Україні, війну, український бізнес, зокрема і готельний, намагається адаптуватися, виживати і навіть розвиватися.

Ключові слова: війна, готельний бізнес, волонтерство, гуманітарна допомога.

Список використаних джерел

1. Дораш С. Пів року війни Росії проти України у 10 цифрах. [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-62610639>.

2. Bernthal R. International Travel, Resorts & Hotels [Electronic resource].– URL: <https://www.travelwritersmagazine.com/ukraine-journal-hotel-business-in-ukraine-during-war-with-russia/>.
3. Ukrainian hotels located in war zones ask the world for support and launch the action “Visit Ukraine in the Future” [Electronic resource].– URL: (<https://visitukraine.today/blog/214/ukrainian-hotels-located-in-war-zones-ask-the-world-for-support-and-launch-the-action-visit-ukraine-in-the-future>).
4. The impact of the war in Ukraine on the tourism industry [Electronic resource].– URL: <https://www.developmentaid.org/news-stream/post/140879/the-impact-of-the-war-in-ukraine-on-the-tourism-industry-experts-opinions>.